

อยากทำงานวิจัยใครจะช่วย??

สุรางค์ ไตรธีระประภาพร*

หลายท่านคงจะไม่อาจปฏิเสธว่าการพัฒนาสิ่งต่างๆ ในหลายๆ ด้านเป็นสิ่งที่จำเป็นควบคู่กับการก้าวไปในโลกยุคโลกาภิวัตน์ วิวัฒนาการทางการแพทย์ที่ทันสมัยเพื่อให้ก้าวทันโลกปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องอาศัยการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัย บำบัดรักษา และป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ดังนั้นการพัฒนาเพื่อให้มีบุคลากรที่เป็นนักวิจัยผู้ซึ่งมีศักยภาพสูงจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ขาดมิได้ในขณะนี้ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนักวิจัยผู้มีศักยภาพสูงสามารถผลิตผลงานเป็นที่ปรากฏทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และผลงานดังกล่าวมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อวงการแพทย์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นักวิจัยเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

เหตุที่มีแพทย์นักวิจัยน้อยนั้นก็เพราะกระบวนการการผลิตแพทย์นั้นไม่ได้มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัย ลักษณะงานของแพทย์ในทางปฏิบัติเป็นงานศิลปะที่ใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์มาช่วย และโดยทั่วไปงานของแพทย์ไม่จำเป็นต้องผลิตข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่งานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์แพทย์ โดยเฉพาะที่จำเป็นต้องใช้ห้องปฏิบัติการจึงมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม คณาจารย์และแพทย์สามารถผลิตงานวิจัยได้เมื่อได้รับการฝึกอบรมทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม หรือจากการทำงานร่วมกันระหว่างแพทย์และนักวิทยาศาสตร์

เมื่อพิจารณาแล้ว ผู้ที่ทำงานวิจัยได้ในขณะนี้พบว่า อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งคือ ผู้ที่ทำวิจัยด้วยใจรัก และสามารถอดทนต่อระบบที่ไม่เอื้ออำนวย นักวิจัยเหล่านี้มีแรงบันดาลใจจากภายใน มีความสุขในการทำงานวิจัย นับได้ว่าเป็นผู้อุทิศตนเพื่องานวิจัยอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับสิ่งสนับสนุนจากองค์กรใดๆ ก็ไม่ทอดถอนใจต่อการทำงานวิจัย หลายรายถึงกับใช้รายได้ส่วนตัวเพื่อทำงานวิจัย ผลงานของนักวิจัยที่นำยกย่องกลุ่มนี้ เป็นผลงานที่สำคัญส่วนหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีจำนวนไม่มากนัก

นักวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งคือ นักวิจัยที่ทำงานด้วยความจำเป็น ในต่างประเทศจะมีนักวิจัยเหล่านี้เป็นจำนวนมากที่ทำงานวิจัยเป็นอาชีพหลัก นักวิจัยกลุ่มนี้สามารถทำวิจัยได้ดี เนื่องจากได้เงินเดือนซึ่งมากน้อยตามเงินทุนวิจัยที่ตนเองหามาได้ ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดจึงต้องพยายามที่จะพัฒนางานวิจัยของตนเอง ตลอดจนมีผลงานลงตีพิมพ์ในวารสารที่มีคุณภาพเพื่อจะได้ใช้ในการขอทุนทำวิจัยต่อไป

ในประเทศไทยนั้น เนื่องจากผู้วิจัยส่วนใหญ่ที่ทำงานในมหาวิทยาลัยต้องมีภาระหน้าที่หลักอื่นๆ ดังนั้นงานวิจัยจึงเสมือนงานเสริมเพื่อความก้าวหน้าทางราชการ แม้ว่าปัจจุบันจะมีองค์กรต่างๆ ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้ทุนสนับสนุนการทำงานวิจัย และมีค่าตอบแทนแก่นักวิจัย แต่จำนวนผู้วิจัยก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนที่ควรจะเป็น

* ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อะไรคืออุปสรรคต่อการทำงานวิจัย ?

1) ความล่าช้าเนื่องมาจากกฎระเบียบการเบิกจ่ายของเงินทุน

หลังจากหมดเขตรับสมัครของแต่ละทุน โครงการที่เข้าสมัครจะผ่านกระบวนการตัดสินใจให้ทุน ซึ่งใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน นับว่าเป็นเวลานานในการรอคอยสำหรับผู้เพิ่งเริ่มทำงานวิจัย ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันข้าราชการที่สนใจขอทุนเหล่านี้อาจไม่มีทางเลือก นอกจากทำอาชีพเสริมอื่นนอกเวลาเพื่อเพิ่มรายได้ จึงทำให้ไม่มีโอกาสค้นคว้าข้อมูลทันสมัยตามที่นักวิจัยที่ดีพึงทำ ซึ่งเท่ากับเป็นการผลักให้งานวิจัยมีความสำคัญรองลงไปในการทำงานของเขาเหล่านั้น การที่องค์กรต่างๆ จะมีทุนสนับสนุนหรือให้ทุนบางส่วนทันทีก่อนที่ข้าราชการเหล่านี้จะได้รับทุนที่ขอ หรือการให้ทุนเร่งด่วนสำหรับโครงการนำร่อง อาจเป็นแนวทางที่แก้ปัญหาได้ และคาดว่าหลายสถาบันในขณะนี้ น่าจะกำลังดำเนินการอยู่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเงินทุนส่วนมากต้องใช้กฎระเบียบการเบิกจ่ายตามระบบข้าราชการ ทำให้ผู้วิจัยโดยเฉพาะที่เพิ่งเริ่มงานวิจัยอาจมีปัญหากับการเบิกจ่าย ดังนั้น ถ้าแหล่งเงินทุนดังกล่าวสามารถปรับระบบให้การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้คล่องตัวขึ้น จะเป็นประโยชน์อย่างมาก

2) ค่าตอบแทนที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

ในปัจจุบันมีทุนต่างๆ ที่ให้ค่าตอบแทนนักวิจัยโดยตรงน้อยมากขึ้น เป็นเหตุให้นักวิจัยทั้งหลายมีกำลังใจทำงานวิจัยน้อยลง อย่างไรก็ตาม ค่าตอบแทนดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพ และการดำรงสถานภาพของตนเองในสังคมปัจจุบัน จึงอาจไม่สามารถจูงใจผู้ที่มีความสามารถในการทำวิจัยให้ทำงานวิจัยได้เต็มที่ โดยอาจก่อให้เกิดภาวะสมองไหลหรือผู้วิจัยต้องเจียดเวลาไปทำงานอื่น เนื่องจากงานวิจัยเป็นงานละเอียด ต้องใช้สติปัญญาและความคิด ตลอดจนเวลาเพื่อให้ผลงานวิจัย

ของตนออกมาอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การสนับสนุนให้นักวิจัยมากขึ้นจำเป็นต้องมีการให้ค่าตอบแทนที่เพียงพอทัดเทียมวิชาชีพอื่นๆ ในข้อนี้ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเราจะเป็นผู้นำสถาบันอื่นในการสนับสนุนให้ทุนพัฒนานักวิจัยโดยตรง และเป็นที่น่ายินดีที่ว่า นักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ที่ได้รับทุนสนับสนุนดังกล่าว สามารถผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพลงพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายว่าทุนดังกล่าวถูกยกเลิกไป

3) การขาดผู้ช่วยวิจัย

งานวิจัยเป็นงานละเอียดอ่อนดำเนินไปได้ช้า ดังนั้นการที่คิดเอง ทำเอง แบบ one man show เป็นไปได้ยาก ดังนั้น ผู้ช่วยวิจัยจึงมีส่วนช่วยในงานวิจัยอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อผู้วิจัยหลักมีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบ ผู้ช่วยวิจัยจำเป็นต้องมีความสามารถระดับหนึ่งจึงทำงานวิจัยได้ดี แต่ผู้ที่มีความสามารถระดับนี้มักจะไปทำงานต่างๆ ในภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจอีกเช่นกัน แรงจูงใจที่จะให้ผู้ช่วยวิจัยเหล่านี้หันมาช่วยทำงานวิจัยน่าจะไม่มีอะไรได้ผลเท่ากับการให้ค่าตอบแทนที่พอเพียง

โดยสรุป ถ้าจะเปรียบงานวิจัยในเชิงรบ คณะแพทยศาสตร์จุฬายฯ เปรียบเสมือนกองทัพอันเกรียงไกรมาแต่อดีต มีผู้นำที่มองการณ์ไกล มีเครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัยมากมายเป็นอาวุธ มีเหล่าอาจารย์ แพทย์ นักวิทยาศาสตร์ เป็นขุนศึกที่เก่งกาจที่พร้อมจะออกรบมี(?)เหล่าผู้ช่วยวิจัยเป็นทหาร ขุนศึกที่ดีย่อมสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ และพร้อมยินดีปฏิบัติตามคำของผู้นำอย่างเคร่งครัด แต่ในขณะนี้ เสี่ยงสำหรับขุนศึกและทหารเหล่านี้มีเพียงน้อยนิดเหลือเกิน ดังนั้น การรบครั้งนี้คงจะไม่สามารถชนะได้โดยง่ายในเร็ววันดังที่คาดหมาย ดังคำผู้รักกล่าวไว้ว่า “กองทัพเดินด้วยท้อง”